

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

J. nr. SVANA 401-00284
Den 31. oktober 2016

Miljø- og fødevarerministerens besvarelse af spørgsmål nr. 38 (MOF alm. del) stillet den 7. oktober 2016 efter ønske fra Trine Torp (SF).

Spørgsmål nr. 38

”Ministeren bedes oplyse,

- Om ministeren finder, at beskyttelsen af grundvandet er varetaget i interimperioden fra vedtagelsen af den ændrede gødskningslov og frem til der foreligger en opgørelse fra GEUS om landbrugspakkens konsekvenser for grundvandet,
- hvad ministeren vil gøre, hvis denne beskyttelse ikke viser sig at være tilstrækkelig, herunder mht. indgreb i bestående landbrugsdrift,
- om ministeren vil sikre, at han ikke udsteder gødskningsbekendtgørelse med gødskningsnormer til næste vækstsæson, hvor der ikke er sikkerhed for, at varetagelsen af grundvandet sikres uden yderligere omkostninger for vandværker og forbrugere, hverken nu eller på længere sigt,
- hvilken effekt et nyt dyrkningsmønster efter landbrugspakken vil have på pesticidforureningen af de øverste magasiner, hvor der allerede i dag findes pesticider i ca. 50 % af grundvandsmagasinerne,
- om ministeren kan bekræfte, at særligt de mere end 50.000 private borer er sårbare, fordi de ofte indvinder grundvand fra de allerøverste magasiner, der påvirkes øjeblikkeligt efter mergødsning med nitrat og
- i hvilket omfang målingerne af nitrat og pesticider i drænvands udløb kan bidrage til at overvåge forurening af grundvandet.

Besvarelserne bør gives mht. sandjorde og lerjorde og omfatte såvel nitrat - som pesticidbelastning af drikkevand og grundvand.”

Svar

Med hensyn til beskyttelse af grundvandet i interimperioden i 2016 arbejder GEUS pt. på scenarieberegninger af, hvilken betydning den øgede kvælstofbelastning, som følge af Fødevarer- og landbrugspakken, har for de enkelte grundvandsforekomster. GEUS er i den forbindelse blevet bedt om at inddrage oplysninger om det estimerede gødskningsforbrug i 2016. Beregningerne viser, at der ikke vil være anledning til at iværksætte nye kompenserende indsatser i 2016 for så vidt angår nitrat. Dette gælder både for ler- og sandjorde.

På baggrund af GEUS' scenarieberegninger forventer Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning senere på året at kunne skønne eventuelle yderligere omkostninger for vandforbrugerne gennem kommunernes indsatsplaner til sikring af drikkevandet.

Det er ikke muligt at sige noget mere præcist om, på hvilket tidspunkt de vandforbrugere, der har gavn af indsatsen, eventuelt vil kunne opleve yderligere omkostninger. Dette skyldes, at der generelt kan være en tidsforskydning på flere år fra det tidspunkt, hvor nitrat, der udspreddes på jorden, eventuelt vil nedrive til grundvandet. Kommunerne kan dog på baggrund af en konkret vurdering beslutte at gennemføre indsatser for at reducere kvælstofudledningen, før nitraten findes i grundvandet.

Vedrørende pesticider i grundvandet har Miljøstyrelsen i ”Miljørapport for forslag til plan for ændrede gødskningsnormer 2015” vurderet, at udfasningen af normen ikke forventes at føre til en øget belastning som følge af pesticidanvendelsen. Langt de fleste fund i overvågningen stammer fra tidligere brug af pesticider, der i dag er forbudt.

Med hensyn til de små, private borerer kan jeg bekræfte, at de generelt indvinder vand fra øvre dele af grundvandsmagasinerne, og at de dermed er mere sårbare over for forurening end borerer, som indvinder vand fra dybere grundvandsmagasiner. Det gælder i forhold til nitrat, pesticider og andre stoffer, som kan nedsive fra jordoverfladen, og hvad enten borererene er beliggende på sand- eller lerjorde.

I Danmark har vi regler, som fastsætter krav om, at borererene skal være tætte i forhold til de jordlag, som gennembøres. Derved sikres grundvandet mod forurening, som siver ned langs eller gennem selve boreringen. Det betyder, at evt. forurenende stoffer først kan nå grundvandet efter gennemsivning af jordlagene. Dermed sikres borererene mod at blive påvirket ”øjeblikkeligt” af en eventuel forurening fra jordoverfladen. Ejeren af en boring er ansvarlig for, at boreringen i overensstemmelse med reglerne er tæt, og at vandet har drikkevandskvalitet. Kommunerne har ansvar for at føre tilsyn med dette.

Private borerer er ikke automatisk omfattet af eventuelle kompenserende tiltag i de kommunale indsatsplaner med henblik på sikring af drikkevandet mod forurening, men kan få gavn af dem, hvis de ligger i områder, som er omfattet af indsatsen.

Med hensyn til i hvilket omfang målinger af nitrat og pesticider i drænvands udløb kan bidrage til at overvåge forurening af grundvandet, kan oplyses, at drænvand generelt er vanskeligt at anvende til overvågning af grundvandet.

Erfaringen fra Varslingssystemet for udvaskning af pesticider til grundvand er, at forekomst og koncentrationsniveauer af pesticider målt i drænvand ikke kan anvendes til at vurdere, hvorvidt et pesticid vil kunne måles i grundvandet og hvilke koncentrationer, der i givet fald er tale om. Testene er udført på lerjorder, da sandjorder meget sjældent er dræned. Det skal bemærkes, at der ikke er nogen grænseværdi for pesticider i drænvand. Målte koncentrationer i drænvand kan således ikke sammenlignes med grænseværdien for drikkevand og grundvand.

For så vidt angår nitrat-målinger i drænvands udløb, kan det oplyses, at drænvand er vanskeligt at anvende til overvågning af grundvandet, da der vil være store lokale forskelle. På lerjord kan en del af drænvandet repræsentere nydannet grundvand, men da der sker omsætning af nitrat i jorden, kan indholdet af nitrat i drænvandet ikke generelt anvendes som udtryk for indholdet i grundvandet. På sandjord kan en del af drænvandet repræsentere højtliggende grundvand, men der kan igen forekomme omsætning af kvælstof ved vandets passage gennem jorden, hvorfor drænvandets indhold af nitrat ikke generelt kan anvendes til beskrivelse af indholdet i grundvand.

Esben Lunde Larsen

/

Mads Leth-Petersen